

लहान वस्तूंबरोबर मोठ्या आपत्ती येतात!

मार्च २०११

घातक कचऱ्याची एक बादली स्वच्छ करित असताना एक दुर्घटना घडली. एक कामगार देखभालीचे काम करताना बादलीत काढलेला प्रक्रीयेतील थोडा कचरा उदासीनीकरण करित होता. त्या कचऱ्यात थोड्या प्रमाणात धातूरूप सोडीयम ज्याची पाण्याबरोबर तीव्र अभिक्रिया होते. पद्धत अशी होती की आधी बादलीतील कचऱ्यात कोरडे मिथॅनॉल टाकावे, गरम करावे आणि नंतर 6 ते 7 तास त्यांची अभिक्रिया होऊ द्यावी. कामगाराने या पद्धतीनुसार काम केले आणि अभिक्रियेच्या कालावधीनंतर बादलीतील द्रव कचरा ओतून टाकला. तो कामगार बादली धुण्याची तयारी करित होता त्याचवेळी बादलीतील आणखी काही कचरा सांडला व पावसाच्या पाण्याच्या संपर्कात आला आणि एक उष्मादायी अभिक्रिया झाली ज्यात तो कामगार जखमी झाला. छायाचित्रामध्ये घातक कचऱ्याच्या बादल्या, पिंपे आणि इतर छोटे डबे विल्हेवाटीसाठी साठवून ठेवलेले दिसतात. घातक रसायने आणि घातक कचऱ्याचा कमी प्रमाणातील साठादेखील अतिशय धोकादायक ठरू शकतो हे लक्षात ठेवणे खूप महत्वाचे आहे. विशेषतः लहान डबे जास्त धोकादायक ठरू शकतात तेथे काम करणाऱ्या लोकांच्या दृष्टीने – कदाचित कचऱ्याच्या डब्यांमध्ये आणखी कचरा भरणे किंवा एखाद्या प्रकारचे उदासीनीकरण, सफाई किंवा रासायनिक कामे करणाऱ्या लोकांच्या दृष्टीने. घातक कचऱ्याच्या साठवणुकीच्या परिस्थितीची सुद्धा दखल घेणे आवश्यक आहे – उदाहरणार्थ अतिशय जास्त तापमान (पॉलीमरायझेशन, विघटन) किंवा अतिशय कमी तापमान (गोठणे) यामुळे काही धोके आहेत का?

असे का घडले?

बादलीमध्ये देखभालीच्या प्रक्रीयेतील चिखलाचा 2-3 इंच थर आढळून आला आणि त्यास लेबल लावले नव्हते. त्या कामगाराने अन्य कामगारांकडे याबाबत विचारणा केली होती आणि नेहमीच्या पद्धतीने त्या कचऱ्याची विल्हेवाट लाव असे त्यास सांगितले गेले होते. तथापि त्या चिखलावर घन कचऱ्याचा थर होता त्यामुळे सोडीयम मिथॅनॉलच्या संपर्कात आले नाही व अपेक्षित अभिक्रिया झाली नाही. प्रचलीत पद्धतीनुसार अभिक्रिया पूर्ण झाल्याची खात्री करण्यासाठी उदासीन केलेले द्रावण कामगाराने ढवळून एकत्र करण्याची आवश्यकता नव्हती.

आपण काय करू शकता?

- सर्व डब्यांना विशेष करून ज्यात प्रक्रीयेतील कचरा भरलेला असेल त्यांना लेबल लावा
- लक्षात ठेवा की अगदी लहान डबेदेखील मोठा धोका निर्माण करू शकतात.
- अज्ञात मालाची चाचणी करा म्हणजे त्यात नक्की काय आहे ते तुम्हाला समजेल आणि कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्याची पद्धत प्रस्थापित करता येईल.
- देखभालीच्या पद्धतीत घन कचऱ्याला व्यवस्थित लेबल लावणे व सुरक्षितपणे त्याची विल्हेवाट लावणे यासंबंधी सूचना दिल्या असल्याची खात्री करा.
- दैनंदिन निःसारण कार्यात काही विसंगती असढळल्यास त्याचा पर्यवेक्षकास अहवाल द्या. (उदाहरणार्थ चिखल किंवा घन कचरा)

लहान बॉम्ब धोकादायक विस्फोट घडवू शकतात!

AIChE © 2008. सर्व हक्क राखीव. अव्यावसायिक, शैक्षणिक हेतूसाठी वापरण्यास प्रोत्साहन आहे. तथापि CCPS शिवाय अन्य कोणी पुनर्विक्री करण्यास सक्त मनाई आहे. संपर्क : ccps_beacon@aiche.org or २१२.५९१.७३१९

हे बीकॉन सहसा अफ्रीकन, अरेबिक, चिनी, डॅनिश, डच, इंग्रजी, फ्रेंच, जर्मन, ग्रीक, गुजराती, हिब्रू, हिंदी, हंगेरियन, इंडोनेशियन, इटालियन, जपानी, कोरियन, मलय, मराठी, नॉर्वेजियन, पर्शियन, पोलिश, पोर्तुगीज, रशियन, स्पॅनिश, स्वीडीश, तमिळ, थार्ड, तेलगू, तुर्की, उर्दू आणि व्हीएतनामी इत्यादी भाषांमध्ये उपलब्ध आहे.

This Beacon is translated in Marathi by Mr. S.K. Gulawani, Maharashtra, India.